Skattekutt eller velferd?

Det viktigste for å forebygge uførhet er først og fremst å sørge for at vi har bedrifter som trenger arbeidskraft. Det har vi lyktes med. Norge har rekordhøy sysselsetting og rekordlav arbeidsledighet.

Samtidig setter vi store krefter inn på å prioritere forebyggende tiltak. Vi har det laveste sykefraværet på ti år. Andelen uføre og antallet og andelen fattige går ned. Men så lenge noen kan jobbe, men ikke gjør det, skal vi videre. Derfor igangsetter vi Ungdomsløftet som sikrer unge rask og bedre oppfølging fra NAV. Vi forsterker Jobbstrategien som retter seg spesielt mot å få unge funksjonshemmede i arbeid. Og vi styrker innsatsen mot fattigdom blant annet gjennom kvalifiseringsprogrammet.

Frp har som vanlig sin egen «tenk på et tall» budsjettering. Sammen med Høyre foreslår de å kutte overgangsstønaden med over 0,5 mrd. En stønad som går til å hjelpe aleneforsørgere å få seg arbeid og bli selvforsørgende. I tillegg vil Frp kutte 1,6 mrd i sykelønnsordningen, 2,3 mrd på uføretrygd og 0,5 mrd i dagpengeordningen samtidig som de påstår at ingen skal merke noen ting.

På uføretrygd alene betyr dette at over 1000 stk hver måned må bli friske og begynne å jobbe igjen for at beregninger[...] realistisk - d[...]

Velferd ko[...] lage urealist[...] ningsvalg. A[...] pengene på [...] de på skatte[...]

ANETTE TRETTE[...]
Arbeids- og sos[...]

Språkåret – frå Otfrid von Weißenburg til Ivar Aasen

I år feirar vi blant anna det språklege mangfaldet i Noreg. I prosjektplanen til Språkåret kan ein lese at «berre det siste tiåret har om lag 200 språk vore i bruk i den norske kvardagen.» Dette er svært mange språk i eit lite land som Noreg. Men det er faktisk også like mange språk som har døydd ut berre dei siste tre generasjonane. Ein reknar med at ca. 2500 språk er utryddingstruga (i Noreg bl.a. sørsamisk). Dette er nesten halvparten av verdas språk (ca. 6000).

Det kan vere mange grunnar til at eit språk døyr ut, men det handlar jo til sjuande og sist om at ein sluttar å bruke språket. Svært ofte er det ei eller anna form for politisk eller religiøs makt som er den direkte årsaka. I Noreg prøvde ein t.d. i lang tid å nekte samane å bruke språket sitt for å få dei til å bli ekte, integrerte nordmenn.

Historia er full av maktskifte mellom regionar og land. Romarriket spreidde seg over store område og gjorde latin til administrasjonsspråket. Etter at romarane gjekk over til kristendommen, blei latin også kyrkja sitt språk, og latinen har følgt oss heilt opp til vår tid.

Svært mange skrivekyndige i den tidlege europeiske mellomalderen var munkar. Hovudoppgåva deira var ofte ikkje å skrive nye tekstar, men rett og slett å skrive av tekstar. Det var jo ikkje berre å kopiere tekstar, slik som i dag. Ei anna side ved kristendommen før reformasjonen var at bibeltekstane som regel var skrivne på latin og dermed ikkje lett tilgjengelege for folk flest, som sjeldan kunne noko anna språk enn den lokale dialekta.

Rundt 800 blei då Otfrid frå Weißenburg fødd inn i historia. Han blei munk og følte etter kvart eit behov for å skrive om Jesus på sitt morsmål, den frankiske dialekta der han voks opp. Men han ville heller ikkje berre omsetje bibeltekstane; han ville fortelje og dikte sjølv. Han spurde retorisk korfor frankarane – som dei einaste – ikkje skulle syngje og lovprise Gud på sitt frankiske språk.

Men Otfrid hadde også politiske mål med dette. Riket etter Karl den store hadde blitt delt, og no var det barnebarnet, Ludvig (den tyske), som regjerte i austriket. Folkespråket, «frenkisga zungun», skulle no brukast for å skape ein følelse av samhøyr og einskap. Folkespråket skulle bli kunst; folkespråket skulle bli litteratur; folkespråket skulle få status.

Otfrid kunne sjølv fortelje kor vanskeleg det var å bruke eit språk i skrift som ikkje var skriftfest frå før – der ein ikkje hadde grammatikkar eller retningslinjer.

På tusentalet og med bakgrunn i kristendommen og latin blei det også fart i utviklinga av det gamle norrøne skriftspråket som skapte stor litteratur til det etter nokre hundreår – på grunn av svartedauden og skiftande maktforhold – blei fortrengt at det danske skriftspråket.

Tusen år etter Otfrid frå Weißenburg tok så Ivar Aasen på seg jobben med å normalisere det norske folkemålet og skape eit nytt landsmål. Ivar Aasen hadde nok litt betre kår enn Otfrid, men det er likevel interessant korleis historiske hendingar påverkar språkutviklinga.

(Innlegget er inspirert av Spiegel sitt temanummer om Karl den store 6/2012.)

JENS HAUGAN
Hamar dialekt- og mållag

Papir s[...]

Papir slår Padda, stå[...] avisen, hvorfor samm[...] avisen epler og pærer. H[...] som er feil med viljen ell[...] til innovasjon i Norge.

Papir slår Padda skr[...] med store bokstaver p[...] side den 17.1. Ipad er e[...] smart produkt, men er [...] særlig bedre egnet til l[...] bøker enn en stasjonær[...] lesing skal du velge et le[...]

Det finnes i dag man[...] brett på markedet, forskj[...] en Ipad og et lesebrett [...] Lesebrettene er; vesen[...] ligere, vesentlig lettere o[...] enkleste brettene lagre[...] hundre bøker. Lesetiden[...] ing kan nok variere, me[...] måneders tid, med en ti[...] ing hver dag, er nok van[...]

Lesebrettene gir deg n[...] til å endre font (skrifts[...] slik at det passer deg og k[...] av svaksynte, du kan h[...] helst lage og lagre[...] kelapper/notater etter b[...]

Prøysens «bæssmorfang»

Vi hørte den populære Prøysens julesang, bli sunget flere ganger i jula. Forventningsfulle barnestemmer som synger – « og saligheta skulle vara et bæssmorfang». Vi kunne ane de tindrende øynene – forventningsfulle.

Men barna i dag vet ikke hva det er Prøysen tilbyr. For han husker sin egen bæssmor, der hun sitter i sin gyngestol i hjørnet av stua. Med den tidens bæssmorfang, – de store, romslige, varme og trygge. Som framfor alt v a r der. I dag sitter ikke mormor (som de kalles i dag) i bæssmorfanget der, – når som helst. For kvinner jobbet ikke «ute», de stelte sitt eget hus, for sin egen familie. Og samtidig oppdro de barna, hadde samvær med barna. Ga dem trygghet, – og oppdragelse.

Nå har Staten tatt over alt ansvar for alle barn. Det barn trenger, det skal de få enten i barnehage eller i skole. Eller på oppbevaringssteder, også etter skoletiden. Barna må dele sosial kontakt med barnehagetante og med lærer, sammen med 25–30 andre støyende barn. Hele dagen – alle dager. Mens Bæss[...] i arbeid – alle skal realisere seg sjøl», kunne gjennomføres uten skade for barna. De aner åpenbart ikke at barna mister noe meget verdifullt. Ikke vil de forske på dette heller, – vil heller lukke øynene og håpe på det beste. Det skal gå generasjoner før vi får vite om konsekvensene – få vite hva barna mistet. Noe som angår sjelslivet.

«Alt for barnas beste»: Da kan en bare fortelle dem om alternativet med «bæssmor» i gyngestolen, og mamma hjemme – omkring seg. La dem få stemme over dette – ikke [...]

Svensk[...] jobbe[...] ikke p[...]

Den store arbeidsløs[...] landene rundt oss gjør a[...] arbeidsinnvandrere [...] hit. Det er bra for dem [...] jobb og bra for Norge. S[...] gjør arbeidsinnvandring[...] både må øke innsatsen[...] som sliter med å få jobb[...] innsatsen mot sosial du[...]

SV foreslår nå en ur[...] garanti. Vi vil gi unge un[...] rett til enten: skoleplas[...] arbeidstrening eller ann[...]